

Raadsvoorstel

Onderwerp	Governance Ataro B.V.
Zaaknummer	Z/20/378416
Documentnummer	INT/21/1002949
Portefeuillehouder	N. van Dellen
Portefeuille	Sport / Gemeentelijk vastgoed
Behandelend ambtenaar/afdeling	R. Dekker (MO) / H. Bosch (Staf)
Telefoon	5181
E-mail	r.dekker@zevenaar.nl

1. Samenvatting

De Rekenkamercommissie uit de gemeenteraad heeft in 2019 een aantal aanbevelingen gedaan om de governance rond Ataro B.V. aan te passen. Doel is om tot een beter samenspel tussen gemeente en Ataro B.V. en tegelijkertijd ook tot een betere sturing op de gewenste resultaten van Ataro B.V. te komen. Met dit voorstel geven burgemeester en wethouders aan, conform het raadsbesluit van 18 september 2019, op welke wijze zij vorm en inhoud willen geven aan deze aanbevelingen.¹

2. Raadsvoorstel

De raad wordt voorgesteld:

1. In lijn met de bevindingen uit het Rekenkameronderzoek 2019, in te stemmen met een herziening van de governance Ataro B.V. en het college opdracht te geven tot verdere implementatie.
2. Ataro B.V. vanaf 2021 de mogelijkheid te geven een reservepositie van maximaal € 250.000 op te bouwen, in lijn met de huidige situatie.

3. Waarom naar de raad

De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Aanpassing governance Ataro B.V., in lijn met uitkomsten Rekenkameronderzoek en de nota verbonden partijen, ten behoeve van een heldere invulling van het opdrachtgeverschap door de gemeente en het opdrachtnemerschap door Ataro B.V.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Een goede sturing op Ataro B.V. vraagt onderscheid tussen de verschillende rollen van de gemeente

Met de oprichting van Ataro B.V. beoogden we een transparante verhouding tussen enerzijds de gemeente in haar rollen als beleidsmaker, opdrachtgever en financier, en anderzijds het sportbedrijf als opdrachtnemer en uitvoerder van het beleid. In de praktijk hebben we deze rollen niet altijd even consequent onderkend, waardoor deze soms door elkaar liepen.

¹ Raadsbesluit Z/19/336223/INT/19/909503.

In 2019 heeft de Rekenkamercommissie uit de gemeenteraad onderzoek uitgevoerd naar de verzelfstandiging van de gemeentelijke sportactiviteiten in het sportbedrijf Ataro B.V..² De commissie heeft zich gericht op de centrale onderzoeksvraag in hoeverre de doelstellingen van de verzelfstandiging zijn gehaald en of de achterliggende onderbouwing daarbij valide was. De uitkomsten van het onderzoek moesten helpen de controlerende en/of kaderstellende rol van de gemeenteraad te verbeteren.

Het onderzoeksrapport concludeerde dat:

- De wijze van sturing, het samenspel tussen Ataro BV en de gemeente, niet in de geest van de verzelfstandiging is.
- De verzelfstandiging is uitgevoerd conform de kaders en doelen die door de raad zijn gesteld, maar niet alle kaders en doelen zijn valide argumenten voor verzelfstandiging.
- Met de verzelfstandiging van het sportbedrijf zijn de doelen, zoals in 2015 geformuleerd, bereikt of is het waarschijnlijk dat Ataro BV deze op korte termijn zal bereiken.

De Rekenkamercommissie kwam met vijf aanbevelingen:

1. herbevestig de uitgangspunten van de verzelfstandiging.
2. geef een heldere invulling aan het opdrachtgeverschap.
3. maak expliciet wat van elkaar wordt verwacht.
4. betrek Ataro BV bij het formuleren van sport- en accommodatiebeleid.
5. geef de gemeenteraad duidelijke uitgangspunten voor kaderstellende – en controlerende rol.

Om te komen tot een meer zakelijke opdrachtgever/opdrachtnemer relatie, wordt voor 2021 met Ataro B.V. door het college een dienstverleningsovereenkomst (DVO) uitgewerkt. Een aantal bepalingen uit de DVO vraagt eerst om een aangepaste governance ten aanzien van Ataro B.V. Het is aan de raad om hier een besluit op te nemen, voordat het college kan overgaan tot het vaststellen van de DVO.

1.2 De invloed van de raad wordt minder direct

De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak. De aangepaste governance vraagt de raad een deel van de directe zeggenschap los te laten en vertrouwen te hebben in de uitvoering door de verbonden partij. Dit is in lijn met de nota verbonden partijen en overeenkomstig het advies van de Rekenkamercommissie.

Voor de raad brengt de nieuwe werkwijze vanaf 2021 drie concrete wijzigingen met zich mee:

1. Kaderstellend. Inhoudelijke kaderstelling vindt alleen nog indirect plaats, via inhoudelijk beleid en de reguliere P&C cyclus. Van directe kaderstelling voor de B.V. door de raad zal geen sprake meer zijn.
2. Kaderstellend. De raad stelt niet langer jaarlijks de tarieven voor de sportaccommodaties vast via een verordening.
3. Controlerend. De raad beoordeelt het (financiële) functioneren van Ataro B.V. voortaan enkel via de reguliere P&C cyclus.

Ad 1.

Inhoudelijk beleid biedt de kaders voor de opdrachtverlening van het college aan Ataro B.V.. De raad stelt bijvoorbeeld het beleid op het sociaal domein of het sport- en vastgoedbeleid vast, waarna het college de (voor de doelstellingen van het beleid relevante) activiteiten, prestaties en resultaten die het met Ataro B.V. overeenkomt vastlegt in een DVO.

Bij de begrotingsbehandeling oordeelt de raad mede over het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor de sportaccommodaties.

² Rekenkameronderzoek 11 juli 2019, Z/19/336223/INT/19/913477, zie bijlage.

Ad 2.

Tot nu toe stelde de raad ieder jaar de tarievenverordening vast, waarin de hoogte van de tarieven voor de sportaccommodaties voor het jaar daar op werd bepaald.

In de nieuwe situatie bepaalt de gemeente in de DVO welke activiteiten, prestaties en resultaten de gemeente van Ataro B.V. verlangt en Ataro B.V. geeft op haar beurt aan welke kosten daarmee gemoeid zijn.

In deze opzet past ook dat de opdrachtnemer de tarieven bepaalt. Dit doet Ataro B.V. op basis van hun eigen bedrijfsvoering, waarbij zij zelf de afweging ten aanzien van marktconformiteit maakt. Dit kan straks een wijziging van de tarieven, zoals deze nu gehanteerd worden, betekenen. Een wijziging die, vanwege de momenteel door de gemeente gehanteerde subsidiesystematiek voor sportverenigingen, ook door kan werken in de subsidiering van sportverenigingen.

Ad 3.

Wij verwerken de financiële resultaten en prestaties van Ataro B.V. in onze reguliere P&C cyclus. De raad ontvangt wel de jaarrekening van de B.V. ter kennisgeving, maar kan deze in principe niet als een op zichzelf staand agendapunt behandelen.

Voor Ataro B.V. geldt, net als voor andere verbonden partijen, een toezicht arrangement op basis van een risicoprofiel, dat ieder jaar voor de gemeentelijke begroting bijgewerkt wordt. Momenteel is dit profiel nog op 'hoog' gesteld. Enerzijds zal het ondernemerschap dat van Ataro B.V. gevraagd wordt ook risico's met zich mee brengen, anderzijds kan uitbreiding van het takenpakket voor de B.V. ook risicospreiding betekenen. Op langere termijn moet blijken hoe het risicoprofiel zich ontwikkelt.

1.3 De opdrachtverlening aan Ataro B.V. via een DVO biedt betere randvoorwaarden voor een goede sturing op de gewenste resultaten

Sinds 2015 vindt de bekostiging van Ataro B.V. plaats via een gemeentelijke subsidie op de jaarlijkse exploitatiekosten. Voortschrijdend inzicht leert, dat deze wijze van bekostiging niet de meest transparante vorm is en bovendien de rol van de gemeente als opdrachtgever en eigenaar/aandeelhouder vermengt.

Wij kiezen er nu voor Ataro B.V. te betalen voor de uitgevoerde diensten voor de gemeente op basis van een DVO. Van onderlinge verrekening van de huur van de sportaccommodaties tussen gemeente en Ataro B.V. is in de nieuwe situatie geen sprake meer. Ook het groot onderhoud wordt voortaan door de gemeente bekostigd. Zie ook argument 1.4.

In de DVO wordt bepaald welke activiteiten, prestaties en resultaten de gemeente van Ataro B.V. verlangt en Ataro B.V. geeft op haar beurt aan welke kosten daarmee van haar kant gemoeid zijn. De DVO is de contractuele bevestiging van de taken van Ataro B.V. Anders gezegd: er worden aan de gemeente geen diensten geleverd (en ook niet betaald), zonder dat er een DVO aan ten grondslag ligt. Daarnaast is de DVO voor Ataro B.V. de basis om verantwoord contractuele verplichtingen aan te gaan met medewerkers en leveranciers.

Daarmee ontstaat de heldere structuur van opdrachtgever en opdrachtnemer. De gemeente behoudt hierdoor voldoende invloed m.b.t. beschikbaarheid en betaalbaarheid van de gemeentelijke voorzieningen voor haar inwoners.

1.4 Andere oorspronkelijke uitgangspunten wijzigen niet

Afgezien van hetgeen benoemd onder argument 1.2 blijven de andere oorspronkelijke kaders en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de oprichting van Ataro B.V. ongewijzigd, zoals ook verwoord in het raadsbesluit van 18 september 2019:

- Er blijft sprake van een meerjarige overeenkomst voor het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties. We behouden de oorspronkelijke contractperiode (waarvan nog 15 jaar resteert, van de oorspronkelijke 20 jaar), met dezelfde optie tot verlengen.

- De gemeente blijft eigenaar van de onroerende zaken. Voor wat het groot onderhoud van de sportaccommodatie betreft vormt het periodiek te actualiseren Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) de leidraad. Ataro B.V. als opdrachtnemer legt voor de uitvoering van het groot onderhoud jaarlijks een uitvoeringsplan voor het in het daarop volgende jaar te verrichten onderhoud voor aan de gemeente als opdrachtgever. Gezamenlijk wordt de prioriteit van de uit te voeren werken bepaald. Opdrachtnemer voert de werkzaamheden uit, de kosten komen voor rekening van opdrachtgever. Het budget hiervoor wordt toegekend als onderdeel van de opdrachtsom voor dat jaar. De onderhoudsvoorziening berust dus bij de gemeente. De bestaande onderhoudsvoorziening bij Ataro B.V. wordt hiertoe overgeheveld naar de gemeente.
- Ataro B.V. heeft voldoende beleidsvrijheid om zich als maatschappelijk ondernemer te kunnen ontplooiën, ook buiten de gemeente. Toevoeging van taken geschiedt door het afsluiten van DVO's. Voorbeelden hiervan zijn de reeds gesloten DVO's voor de combinatiefunctionarissen en het beheer van de Turmac Cultuurfabriek, maar ook de gesloten contracten voor accommodaties buiten de gemeente.
- De exploitatie van Ataro B.V. en de hiervoor benodigde bijdrage vanuit de gemeente moet passen binnen de financiële kaders zoals vastgelegd in de meerjarenbegroting.

Hieraan is naar aanleiding van het rekenkameronderzoek toegevoegd:

- We betrekken Ataro B.V. bij het formuleren van relevant nieuw beleid, bijvoorbeeld sport- en sportaccommodatiebeleid.

2.1 De aandeelhouder bepaalt het reserve- en dividendbeleid

De gemeente is als enig aandeelhouder eigenaar van het sportbedrijf en gaat in die hoedanigheid over een (financieel) gezonde en toekomstbestendige bedrijfsvoering, met andere woorden de gemeente is verantwoordelijk voor het voortbestaan van het bedrijf.

Anders dan bij de publiekrechtelijke verbonden partijen (de gemeenschappelijke regelingen) is het voor een goede bedrijfsmatige exploitatie van een sportbedrijf nodig dat Ataro B.V. over een financiële buffer beschikt om tegenvallers te kunnen opvangen en snel op zich voordoende ontwikkelingen te kunnen reageren.

Daarom stellen wij voor dat Ataro B.V. een buffer mag creëren van maximaal € 250.000. Deze buffer kan worden gevormd door maximaal € 50.000 van het jaarlijks positieve bedrijfsresultaat voor deze reservering te bestemmen totdat een maximale buffer is bereikt van € 250.000. Voor het overige wordt een positief exploitatieresultaat in beginsel als dividend aan de aandeelhouder uitgekeerd.

Momenteel is het Ataro B.V. toegestaan een reserve van maximaal 10% van de omzet te vormen. Met de nieuwe afspraak zetten we deze lijn voort.

Alternatieven

De raad kan er voor kiezen minder waarde te hechten aan de strikte rollenscheiding en directer betrokken te willen zijn bij de bedrijfsvoering van Ataro B.V., bijvoorbeeld door wel jaarlijks de tarievenverordening vast te blijven stellen. Dit wijkt dan af van de nota verbonden partijen en de aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Na het raadsbesluit sluiten wij met Ataro B.V. de DVO beheer en exploitatie sportaccommodaties voor 2021. Voor continuering van de bedrijfsvoering van Ataro B.V. in het eerste kwartaal van 2021 hebben wij onder voorbehoud van vaststelling van de DVO met terugwerkende kracht per 1 januari 2021 een voorschot verleend.

7. Klimaat en duurzaamheid

N.v.t.

8. Communicatie

Dit voorstel is met Ataro B.V. afgestemd.

9. Kosten, baten en dekking

De hoogte van de vaste vergoeding voor de DVO is nog niet bepaald. In januari 2021 voeren wij hierover met Ataro B.V. verder het gesprek. Uitgangspunt is dat wij niet meer aan vergoeding betalen dan er aan budget in de meerjarenbegroting opgenomen is. Hierbij houden wij tevens rekening met dat Ataro B.V. per 2021 geen huur meer verschuldigd is aan de gemeente voor de sportaccommodaties en dat het grootonderhoud voortaan door de gemeente bekostigd wordt.

10. Bijlage

De volgende bijlage hoort bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	Z/19/336223/INT/19/913477	Rekenkamerrapport

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De gemeentesecretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp Governance Ataro B.V.
Zaaknummer Z/20/378416
Documentnummer INT/21/1002949

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

een heldere invulling van het opdrachtgeverschap door de gemeente en het opdrachtnemerschap door Ataro B.V een aanpassing van de governance noodzakelijk maakt.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 110 van de Gemeentewet.

besluit:

1. In lijn met de bevindingen uit het Rekenkameronderzoek 2019, in te stemmen met een herziening van de governance Ataro B.V. en het college opdracht te geven tot verdere implementatie.
2. Ataro B.V. vanaf 2021 de mogelijkheid te geven een reservepositie van maximaal € 250.000 op te bouwen, in lijn met de huidige situatie.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 24 februari 2021 .

De griffier
W. van der Vlies

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk